

WILSON PRIPRAVLJA POSLANICO ZA KONGRES. POLOŽAJ SE SLABŠA.

Washingtonu pričakujejo, da stopi predsednik še ta teden pred kongres. Vprašanje oboroženih ladij in zadeva z Avstrijo. — Kongresniki so izjavili v burni debati, da so proti vojni.

Washington, 18. feb. — Predsednik Wilson je bil danes na delu s tiskom, s katero je pred kongresom še ta teden — ogoče že v torek. Obenem bo Wilson najbrže tudi obvestil kongres o pretrganju diplomatskih vezi z Avstrijo. Vlada je že izgovorila upanje, da bi odvrnila Avstrijo od soudeležbe v submarinski vojni.

12.000 oseb je včeraj popoldne polnilo ogromni Coliseum v Chicagu na protestnem shodu protiv vojni. Govorili so kongresniki Ellaway, dr. Jones, socialistični derman Kennedy in mnogo drugih. Sprejeta je bila resolucija, ki namenjena predsedniku Wilsonu in ki v glavnem zahteva, da čisto ljudstvo po splošnem glasovanju naj razsodi, da li so Združene države opravičene iti v vojno ali ne.

Washington, 18. feb. — Znanja kažejo, da namerava predsednik Wilson še ta teden stopiti pred kongres in zahtevati oblast, da se sme poslužiti oborožene sil v svrhu protekcije Amerikancev in ameriških ladij pred nemškimi podmornicami.

Načrt za protekcijo, ki ga izdeluje Wilson, menda vsebuje oboroženje ameriških potniških in tovornih parnikov za odbijanje submarinskih napadov in spremljanje ameriških parnikov skozi blokadno zono z bojnimi ladjami. Predsednik pa noče izvesti tega načrta brez dovoljenja kongresne bornice. Uradno podpihnilo člo opisje v Nemčiji razglašala, da bo nemške podmornice potopile brez svarila vsako oboroženo ladijo, ki pride v blokadno zono. To je vsekakor vzbudilo ameriško vlado, da se je treba pripraviti. Drugo dejstvo, ki je položaj poslabšalo, je poškodovanje nemških interniranih parnikov, ki se vrši na ukaz nemške vlade.

Ni pa znano, da li bo predsednik zahteval, da kongres sprejme njegov načrt v celoti, ali bo pustil, da zbornica načrt-amendira in ukrene, kakor sama hoče. Wilson je vsekakor previden in ne mara dati Nemčiji najmahšega povoda za kak "sovražni akt", vendar pa želi, da je za vsako akcijo, ki se izvrši v svrhu obrambe na morju odovoren kongres in ne samo on.

Washington, 18. feb. — Vročna debata, ki je bila včeraj v poslanski zbornici, je pokazala, da se kongres ne strinja z prisostvovanjem Združenih držav v evropski vojni. Govornik za govornikom je naglašal, da Wilson ne sme biti kritiziran, ker je pretrgal diplomatske stike z Nemčijo, toda kritiziran pa mora biti, ako s svojim bodočim postopanjem napram Nemčiji potegne Združene države v vojno. Zbornica je jasno demonstrirala, da nasprotuje vsaki Wilsonovi akciji, ki jo hoče izvršiti brez dovoljenja kongresa.

Kongresnik Lenroot iz Wisconsin je izjavil, da je za to, da Amerika brani svoje pravice na morju, odločno se pa protivi temu, da bi Amerika napovedala vojno Nemčiji in poslala svoje čete v Evropo. Amerika ne sme stopiti v nobeno zvezo z entento.

"Ako vojna mora priti" — je rekel Lenroot — "tedaj naj bo vojna samo na morju. Naša mornarica mora uničiti vsako nemško podmornico, ki jo more doseči, v zaščiti naših ladij in vojna naj traja le toliko časa, dokler ne bo Nemčija prenehala s svojo nepostavnostjo na morju. Kadar se to zgodi, da bo Nemčija zopet spoštovala na-

še pravice, potem mora Amerika skleniti mir z njo brez ozira na zavzetost in na evropski preprič. Med kongresniki, ki so tekmo debate apelirali, da Združene države ne smejo pod nobenim pogojem iti v vojno, sta bila predvsem socialist London z New Yorka in Bailey s Pennsylvanije. Zadnji je povzročil velik vihar v zbornici, ko je rekel, da je kongresnik Gardner z Massachusettsa bolj naklonjen Angliji kot Združenim državam. Po burni debati je zbornica glasovala z večino, da omenjene Bailejeve besede ne pridejo v kongresni zapisnik.

Socialist London je izzval velik aplavz od strani pacifistov, ko je rekel, da "Amerika ne more stati s predsednikom, če pa predsednik stoji na glavi."

Lenroot je tudi dejal, da proti Ameriki večja nevarnost od nesloge doma, kakor pa od Nemčije. Sedanja propaganda za referendum o vojni je po mnenju Lenroota zelo nevarna. "Recimo, da se vrši zdaj splošno glasovanje," je rekel. "Recimo, da je oddanih deset milijonov glasov, od katerih bi bilo 5.100.000 glasov za vojno in 4.900.000 pa proti. Ako je potem na podlagi tega izida napovedana vojna, ali ni vsak slepec, ki bi ne videl v tem koraku civilne vojne? Recimo pa, da izpade glasovanje ravno narobe, da propade vojna z majhno večino — potem nas bi Anglija in Nemčija šikanirali kolikor bi hoteli in mi bi se ne smeli ganiti."

14 PARNIKOV JE PRIŠLO IZ EVROPE.

New York, 18. feb. — Včeraj je priplulo v newyorskó pristanišče štirinajst parnikov s skupno tonazno 50.000 iz Evrope; vsi ti parniki so šli skozi submarinski pas. Na drugi strani je odplulo več parnikov proti Evropi in med njimi sta dva ameriška tovorna parnika z ameriškim moštvom. Večina teh parnikov vozi kontraband.

Parniki ameriške parobrodne družbe še zmiraj čakajo na odlok iz Washingtona.

Na odredbo zvezne vlade so včeraj položili v morje pri uhođu v pristanišče jekleno mrežo, ki ji ma varovati luko proti morebitnim napadom. Mreža zapira pot vsaki ladiji v kanalu med Fort Wadsworthom in Staten Islandom na brooklynski strani v širokosti ene milje. Podnevi bo mreža pogreznjena, da lahko plovejo ladje, ponoči bo pa dvignjena in s tem bo luka zaprta.

BENSTORFF PREISKAN V HALIFAXU.

Halifax, N. S., 18. feb. — Parnik "Frederick VIII.", na katerem je odlovljeni nemški poslanik Bernstorff s svojo partijo, je dospel semkaj včeraj in se ustavil zunaj pristanišča do noči, na kar se je pomaknil v luko v temi, da ni mogel nihče na krovu videti utrd obkrog pristanišča. Parnik je pod močno stražo bojnih ladij. Na parnik se je ukrealo veliko število kanadskih uradnikov, tolmačev in ženskih pomočnic, ki bodo pomagale pri osebni preiskavi vsakega nemškega osovaja.

ZLATO ZOPET PRIHAJA V KAPITALISTIČNE BLAGAJNE.

New York, 18. februarja. — Iz Rusije je dospelo v Vancouver, B. C., pet in dvajset milijonov dolarjev v zlatu. Največ tega zlata pojde tovarnarjem, ki izdelujejo stroje. Ni čuda, če so gospodje navdušeni zagovorniki vojne.

NEMŠKI PARNIKI NISO VEČ ZA RABO.

Nemški kapitan je prislal pred sodiščem, da mu je ukazala njegova vlada uničiti stroje.

DVAJSET MILJONOV ŠKODE.

Boston, 18. feb. — Dne 31. januarja opoldne je prejel glavni strojevodja Sigmund Bierams na nemškem parniku "Kronprinzessin Cecile", ki je tukaj interniran že od začetka vojne, sledečo brzojavko: "Povejte Petersonu, da je vse O. K." Strojevodja, ki je razumel tajni pomen brzojavke, je takoj odšel v ogromne strojne prostore velikega parnika a četo delavcev in 24 ur pozneje ni bilo več niti enega rabnega stroja na ladiji. Vsi pripomočki, obrisi in druge listine, ki so služile kot "ključ" do komplicirane mašinerije — vse je bilo uničeno. Glavni stroji so bili razbiti na kosce in tako je veliki parnik severno-nemškega Lloydja, ki je bil vreden tri milijone dolarjev, popolnoma neraben.

Kapitan parnika, Karl Polaek, je izpovedal včeraj pred tujakim zveznim distriktnim sodnikom, da je bil on tisti, ki je poslal gornji omenjeno brzojavko iz Hobokena strojevodji Biarensu in sicer na ukaz iz nemškega poslanštva v Washingtonu. Povedal je tudi, da je poslanštvo obvestilo kapitane večjih nemških interniranih parnikov še lani ob času, ko se je pojavila napetost med Ameriko in Nemčijo vsled potopa Sussexa, da morajo na dano znanenje uničiti vse stroje na parnikih z namenom, da jih Amerikanci ne bodo mogli rabiti v slučaju, da jih zaplenijo. Z napovedjo nove submarinske blokade je bilo očitno, da bodo pretrgane vezi z Berlinom in tedaj so dobili kapitani domenjeno brzojavko. Tri dni pozneje so bili res pretrgani diplomatski stiki. Na vprašanje, kdo je bil tisti uradni v-nemškem poslanstvu, ki je zapovedal uničenje strojev, je odgovoril Polaek, da ne sme izdati imena, ker on je v službi nemške mornarice in bi ga ob povratku v Nemčiji obsodili zaradi veleizdaje, ako bi to storil. Na to je sodnik umaknil vprašanje.

Zadeva je prišla pred sodišče zaradi tega, ker sta National City Bank in Guarantee Trust Co. v New Yorku vložili civilno tožbo proti lastnikom parnika za neko odškodnino.

New York, -8. feb. — Oficijni krogi so prepričani, da so vsi nemški internirani parniki pokvarjeni, kar jih je v ameriških lukah. Kapitan Polaek je priznal včeraj pred zveznim sodiščem v Bostonu, da so imeli kapitani vseh parnikov nalogo uničiti stroje, čim se bo videlo, da je pretrganje diplomatskih vezi z Nemčijo Nemčijo neizogibno. Strojno škodo vsled pokvarjenih ladij cenijo na dvajset milijonov dolarjev.

MEDNARODNI TIHOTAPCI ODKRITI.

San Francisco, Cal., 18. feb. — Zvezne oblasti so prišle na sled mednarodnemu tihotapskemu trupu za opij, ki je imel svoje zveze v glavne mestu Mehike, v San-gaju na Kitajskem, v New Yorku in v drugih ameriških mestih. V teku enega leta je bilo poslanih nad 30.000 zabojev opija v Mehiko, ki so ga tam šele pripravili za trg.

Dva kovčega, nabasana s opijem, so zvezne oblasti zasegle pred štirinajstimi dnevi v Honolulu. Opij je bil poslan iz San Franciscoa. Zvezni uradniki izjavljajo, da imajo dokaze, da so bile velike množine opija poslane v vzhodna mesta.

VREME.

V Illinoisu, Indiani, spodnjem Michiganu, Wisconsinu in Ohio v torek: dež in sneg. V temperaturi ne bo dosti spremembe. Istočni vetrovi.

Temperatura zadnjih 24 ur v Chicagu: Najvišja 24, najnižja 20. Solnce izide ob 6:40, zaide ob 5:28.

ZASTRAŽENE TOVARNE PROTI "AVSTRIJCEM".

Tovarnarji v De Pue se boje, da bodo Slovenci napadli tovarne. Kapitalistični list vidi "veliko nevarnost".

PRAZEN STRAH.

La Salle, Ill., 18. februarja. — "Spring Valley Gazette" prinaša v sedmi izdaji in na prvi strani članek, v katerem opozarja, da je Mineral Point Zinc kompanija nastavila dvajset stražarjev krog svojega podjetja v De Pue, Ill. Naloga teh stražarjev je seveda, da pazijo na inozemce, da ne poškodujejo obrata. Potem člankar modruje o straženju železniških mostov in drugih tovarnah, če pride do vojne, proti koncu članka pa dodaja:

"V De Pue živi obširno avstrijsko prebivalstvo, med katerimi je mnogo podanikov edine velike zavéznice Nemčije. Bati se je, da bodo mnogi simpatizirali v slučaju vojne s Tevtoni. Dasiravno ne pričakujejo takojšnjega izbruha med temi inozemci, mislita vlada in Mineral Point Zinc kompanija, da je pametno, če se poskrbi za varnost v podjetju."

Taka pisava je žaljiva, ker sugestira javnosti, da se mogoče inozemci pripravljajo na izbruh, čeprav se člankar opravičuje z besedami, "da ne pričakuje takojšnjega izbruha."

Povedali smo že enkrat, da se lahko mogoče najde posamezen prismojenec, ki izvrši kaznjivo dejanje, nikakor pa ni pričakovati, da bi se večje število ogrevalo za razpadajočo in trilo Avstrijo. Saj med Slovenci ni takih ljudi!

Ali če čitamo članek do konca, se nam nehoté vrta druga misel. Nam sicer niso znane razmere v cinkovni, pa tudi ne vemo, če se delavci organizirajo. Čudno je, da člankar dostavlja, da hoče vodstvo montirati več električnih žarnih luči, da lahko razsvetli okolico. Člankar sicer pravi, da se to zgodi, da sovrzni letalci ponoči ne napadejo podjetja. Taka modrovanja spadajo v bajkoslavje, posebno če je obtežnana resnica, da so v velikih podjetjih še vedno montirali žarne luči, če so se delavci pripravljali za stavko. Tega seveda člankar ni povedal.

Popolnoma prazen je strah, da se mogoče Slovenci pripravljajo, da napadejo kakšno tovarno. Prvič bi bilo to blazno dejanje; drugič, Slovenci niso tako neumni, tudi tisti ne, ki niso državljani, da bi se žrtvovali za Avstrijo, ki jim je mesto kruha dala kamen in jih pogrnala po svetu. Posamezen neumnec se lahko najde med njimi, ki pa nima vpliva med slovenskimi delavci. Slovenski delavci bi se sami smejali takemu noreu in bi poskrbeli, da pride v bližnico, kjer je prostor za take ljudi.

REVOLTA NA KUBI SE TRAJA.

Washington, 18. feb. — Položaj na Kubi se še ni izboljšal. Istočna stran otoka je izolirana, trgovina je prenehala in poštni vozi promet je popolnoma ustavljen. Ameriška vlada je včeraj suspendirala izplačevanje in nakazovanje poštnih denarnih nakazne za vsa Kubo izvezni Havane. Po zadnjih vesteh so rebeli v Santiagu vplenili dva parnika, katera so oborožili in ju postavili v ustje pristanišča, ki je vsled tega blokirano. Mornariški departament je pripravljen izkreniti na Kubo 7500 mož v štirih urah, ako pride do intervencije.

Havana, 18. feb. — Tukaj javljajo, da je general Gomez, bivši predsednik in sedanjí kandidat z orožjem za predsedništvo, zajet v Santa Clari. 5000 vladnih mož je obkobil njegove čete. Gomez ima 600 mož, med katerimi je pa le 150 izvežbanih vojakov.

GEANATA JE EKSPLODIRALA V TOVARNI.

Haskell, N. J., 18. februarja. — V tovarni Du Pont Powder kompanije v Atwoodu je eksplodirala tripalčna granta. En delavec je ubit in pet je ranjenih.

ANGLIJA RAZGLAŠA NOVO BLOKADO PROTI NEMŠKI BLOKADI.

V Londonu naznanjajo, da so zaprli pot nemškim submarinkam. Turčija je izpustila Američane. Diplomatične vezi med Avstrijo in Ameriko počinjajo. Podmornice so potopile 118 parnikov.

Berlin, 18. feb. — (Brezlično). Uradno se poroča, da je ena sama podmornica potopila v 24 urah tri pomožne križarke z 52.000 tonami.

Paris, 18. feb. — Brezlična brzojavka z Berna, Švica, se glasi, da je brazilski poslanik v Berlinu po naročilu svoje vlade opozoril Nemčijo, da jo bo Brazilija držala odgovorno za tri brazilske parnike, ki se bližajo submarinski zoni.

Washington. — Državni departament je prejel v petek od poslanika Pageja v Londonu obvestilo da je Anglija izvršila najbolj drastičen korak v svrhu izoliranja Nemčije odkar traja vojna.

Obvestilo je prišlo v obliki uradnega naznanila neutralnim državam, da je Anglija kreirala "novo nevarno zono" na Severnem morju. Ta zona ali areja se razprostira čez vse vodovje, ki obdaja Nemčijo izvzemši danskega in nizozemskega neutralnega vodovja od točke, katera držži štiri milje od Jutlanda do točke sedem milj od obrežja Nizozemske. Ves ta prostor je Anglija pokrila z novimi minami in sicer z dvojnimi namenom: prvič, da zapre pot nemškim submarinkam s pristaniki na nemški in belgijski obali na Atlantsko morje; drugič pa da nadomesti blokadno delo svoje mornarice, ki je doslej stražila dolgo distanco nemškega obrežja, z minami, katere bodo ugrožale ladijo, ki bo namenjena k obrežju Nemčije.

Angleški kanal — morska ožina med Anglijo in Francijo — je takorekoč že zaprt sovražnim submarinkam z mrežami, minami in gostimi patroljami. Submarine se torej dohajale na odprto morje edino še čez Severno morje severno od Škotske in doli ob irski obali; zdaj pa namerava Anglija zapreti že to pot.

Dotično naznanilo angleške vlade se glasi: "Z ozirom na omejeno vojskovanje na morju, ki ga je začela Nemčija s submarinkami in minami ne samo proti zaveznikom, temveč proti neutralnim ladjam, in z ozirom na dejstvo, da se trgovske ladje neprenehoma potapljajo brez ozira na varnost mornarjev, naznanje angleška vlada, da pričeniš 7. februarjem 1917 je postala označena areja na Severnem morju nevarna za vse ladje vsled operiranja proti Nemčiji in vsled tega mora biti plövbva tamkaj opuščena."

Za tem je podrobno označena na novo blokirana areja.

DIPLOMATIČNO RAZMERJE MED AVSTRIJO IN AMERIKO VIDI NA TENKEM LASU.

Amsterdam. — "Berliner Tageblatt" ima sledeče poročilo od svojega korespondenta z Dunaja: "Poslanik Tarnowski še ni predložil svojih poverljivih listin v Washingtonu in diplomatično razmerje med Avstro-Ogrsko in Združenimi državami zdaj počiva. Vsa komunikacija med Dunajem in Washingtonom je pretrgana. Dvojna monarhija čaka na nadaljni korak predsednika Wilsona. Ako je res, da bo ameriška vlada dopustila oborožitev trgovskih parnikov, potem bo položaj še bolj nevaren, kajti poveljniki submarink ne bodo mogli več dovoliti izkreenje moštva in potnikov, katere so doslej smatrali za neoborožene. S tem bo ameriška vlada odstranila zadnjo razliko, ki še loči ameriške ladje od angleških, ki zadnje čase plovejo tudi pod ameriško zastavo. Spričo

SUBMARINKA POTOPILA 50 TISOČ TON.

Berlin, 18. feb. (Brezlično). — Oficijalna časnikarska agencija javlja, da je podmornica, ki se je vrnila v nemško pristanišče 9. t. m., potopila v ladij v skupni tonazni 50.000.

MED AVSTRIJO IN NEMČIJO NI VSE V REDU.

Bern, Švica, 18. febr. — Američani, ki so prišli iz Nemčije, pripovedujejo, da so vodilni krogi v Berlinu zelo v skrbeh zaradi razmerja med Avstrijo in Ameriko. Nemci ne morejo razumeti, zakaj Wilson ne prekine vezi tudi z Avstrijo. Čeprav je Nemčija oficijelno vedno naglašala nesklajeno in neločljivo prijateljstvo med Avstrijo in Nemčijo, je že dolgo časa javna tajnost v Berlinu, da je Avstrija zelo nevoščljiva Nemčiji in (Dalje na 3. str., 1. kol.)

ZRTVE SUBMARINK.

Potopljene ladje v zadnjih 48 urah 7
Skupna tonaza 10.492
Vseh ladij potopljenih od 1. feb. 118
Skupna tonaza 257.354

tega dejstva je povsem naravno, da je nevarnost vojne med Nemčijo in združenimi državami veliko večja in zato gleda dvojna monarhija z naraščajočim dvomom na bodoče odnošaje z Združenimi državami."

TURKI SO IZPUSTILI AMERIKANCE.

Washington, 18. feb. — Ameriški poslanik Elkus je uradno obvestil državni departament, da je turška vlada dovolila več kot tisoč ameriškim državljanom iz Armenije, da smejo odpotovati v Združene države. Obenem je javil Elkus, da se je otomanska vlada izrekla za obranitev prijateljskih odnošajev med Turčijo in Združenimi državami.

KONZULI ODIDEJO.

Washington, 18. feb. — Nemška vlada je sporočila preko Španije, da bo dovolila ameriškim konzulom v Noviči posebni vlak, s katerim se odpeljejo v Švico. Vlak odide z Berlina v torek.

ŠKUNO JE POTOPILA NEMŠKA SUBMARINKA.

Washington, 18. feb. — Generalni konzul v Rimu brzojavlja, da so bili na submarinki, ki je potopila ameriško škuno "Lyman M. Law" ob italijanskem obrežju, pomorščaki v uniformi nemške mornarice, ne pa avstrijske. Tako izjavlja kapitan potopljene škune. Submarinka ni imela zastave in sprva se je sklepalo, da je bila avstrijska. Zadeva glede potopljene škune bo vsekakor predložena za poravnavo po vojni.

187 SUBMARINK ZAJETIH.

Washington, 18. feb. — Oficijalna vest, da je angleška admiraliteta zaprla luko v Plymouthu neutralnim ladjam, je podprla prejšnje vesti, da služi omenjena luka za zbirališče zajetih nemških submarink. Po najnovejših vesteh, ki jih razširjajo največ mornarji in potniki, leži v plymouthski luki 187 nemških submarink, ki so jih ujeli Angličani s svojimi mrežami in patroljnimi ladjami.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Januarja 31-16) poleg vsakega imena in slova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Vzgojevalni zavodi.

Chikaški sodnik Baldwin je pred kratkim časom razsodil, da ne sme država Illinois dajati gmotne (denarne) podpore privatnim, verskim zavodom, kajti to je proti državni ustavi. Rzsodba se je nanašala na zadevo "Kattoliške industrijalne šole", ki je imela dobiti nekaj nadstotisoč dolarjev iz javne blagajne; neki davkoplačevalec je pa izposloval sodnijsko prepoved zoper izplačilo te svote in sodnik Baldwin je podprl prepoved.

V smislu osnovnega zakona je imel sodnik popolnoma prav. Verske organizacije, pa naj bodo kakoršnekoli barve, nimajo pravice zahtevati, da bi podpirali njihove privatne zavode davkoplačevalci preko države, ki drugače ne spadajo k nobeni cerkvi. Cerkev je privatna institucija v Ameriki in v smislu ustave ne sme imeti nobenih stikov z državo.

Ali zdaj pa nastane drugo važno vprašanje: Zakaj država sama ne skrbi za vzgojo sirot? Čemu je treba teh sitnosti, da morajo sodišča posegati med javne organe in privatno cerkev in jih poučiti, kaj ustava dovoljuje in česa ne dovoljuje?

Vzgojevalni zavodi za mladino, ki je brez staršev in skrbnikov, so naravno potrebni, dokler vladajo sedanje socialne razmere. Dolžnost države je, da ima sama svoje zavode in da je vsa vzgojevalna funkcija v rokah javnih oblasti. Moderna država bi sploh ne smela dopuščati tako važnega dela kot je vzgoja mladine verskim sektam. Saj je znano, da verski zavodi predvsem delajo na to, da naredijo iz gojencev pristaše svoje cerkve, ne pa dobre državljane in koristne člane človeške družbe.

Vladajoči sloji so že marsikaj zanemarili, in to zanikrnost potem izkoriščajo tisti, ki več škodijo kakor koristijo moderni vzgoji. Tu se zopet vidi krvavo pomanjkanje delavskih zastopnikov v krajevnih zastopih in državnih zakonodajah. Pristaši starih političnih strank zapravljajo čas in denar z debatami o prohibiciji in militarizmu, a za druge koristne reči se ne brigajo. Upajmo, da ne bo vedno tako.

Norčevanje.

Neki list, ki je vedno poln nasvetov, kako si človek "lahko naredi denar", piše, da dvajset dolarjev tedenske plače pomeni \$20.000 investiranega kapitala. Po mnenju tega lista je delavec, ki dobi dvajset dolarjev na teden — kdor je tako srečen! — vreden ravno toliko, kakor tja ima dvajset tisočakov investiranih v kakšnih delnicah, ki mu potem prinašajo tedenske dohodke. S tem hoče neki modri "politični ekonom" dokazati, da ni pravzaprav nobene razlike med interesi delodajalca in delavca.

Imenitna primera!

Človek, ki ima dvajset tisoč dolarjev kapitala, nosečega stalne dohodke bodisi v obrestih ali dividendah, lahko reče svojemu delodajalcu, da ga naj piše v uho, ako ni zadovoljen z njegovim delom. Dohodki te svote sicer ne dajejo najsičajnejše eksistence, vendar pa jamčijo človeku toliko, da je lahko neodvisen od gospodarskih šikan in lahko ostane doma, če se mu ne ljubi delati za druge ljudi. Lahko si vzame več počitka in si prebere službo, kadar se mu zljubi.

Naj pa tako poskusi delavec, ki nima nič drugega kakor dvajset dolarjev tedenske plače; delavec, ki mora točno vsak mesec plačati rent ali pa obrok na bajto, če si je nakopal "mortgage" na glavo; delavec, ki ima obilno družino in ki mora dandanes plačati dvakrat ali trikrat več za življenske potrebščine, kakor pa pred enim letom, ali pa stisniti želodec, da bo dve tretjini manjši; delavec, ki izda vse sproti, kar dobi, in kateri ne ve, kdaj mu pove boss, da ga ne potrebuje več. — Naj poskusi!

Le naj si domišlja delavec, da je vreden \$20.000 in — naj čaka doma na tedenske dohodke!

Včasih se znajo faloti norčevati z delavca tako prebrisano, da marsikateri vzame norčevanje za pohvalo. Ampak to norčevanje je pa že predrznost brez primere, ki mora udariti tudi največjega slepca.

DOPISI.

Eveleth, Minn. — Gotovo vam je znano, da imamo pri nas hud mraz to zimo, in živo srebro pada večasi na trideset stopinj pod "zero", pa tudi višje. Zadnje soboto sem se zavil v kožuh, nategnil kapo na ušesa, stisnil požirek "ognjene vode", da bi me ne zehlo preveč in se napotil proti cerkvi, k spovedi. Pa glej ga spaka, še preden se izmotam na prosto mi zastavi pot pri vratih velikán v podobi deputija, spremljan od nekoga pritikaveca. V kratkih besedah mi naznanita, da kompanija to zemljo rabi in da naj v tridesetih dnevih umaknem svojo hišo s kompanijskega sveta. To me je tako raztogotilo, da nisem šel v cerkev k spovedi, ampak sem se vsedel za peč in cel teden premišljeval svoj tužni delavski položaj. Po dolgem premišljevanju in izpraševanju vesti sem prišel do zaključka, da je boljše ako grem k spovedi k vam g. urednik. Veste spoved bo generalna, le pripravite se! Ampak kako naj začnem s mojimi "ta črnimi"? Ze vena, takole: Bilo je lansko leto, ob času stavke, ko som se pridružil tisti stranki, ki si je postavila nalogo alkohol uničevati in čakati, da bo do drugi kaj naredili. Čez par dni pride neko kompanijsko kljuse in mi pove, naj grem takoj delat, ali pa naj nesem hišo z družbine zemlje. Ko sem slišal ta ultimát mi je seveda srce v hlače padlo (pa ne samo meni, tudi mnogim drugim) in urnih krač sem jo ubral na delo pod zemljo. Seveda so nas gospodje "bossi" poslali ravno pod naše hiše luknje vrnat, samo da bo treba poprej "mufat!"

Tako smo garali, prišel je Božič in ob tej priliki čakalo nas je veselo presenečenje. Dobili smo kar dve "pedi" (plači), to se pravi dobili smo po dva čeka, enega za mesečno delo, drugega pa za božično darilo; to smo dobili sveda zato, ker smo lansko leto ob času štrajka delali. Kaj zato, če so nas takrat zmerjali s skebi čuki, garjaveci itd., "ekstra" ček je pa le pokazal, kdo je na konju.

Seveda, potem pa juheji in v sajlon k Janezu in le pijmo ga! Saj je ta ček kar sam od sebe prišel, kot bi ga Elija vrgel iz nebes; nič ni bilo treba delati zanj. "Šenkan" ček in njegova pisana vrednost je ostala pri Janezu in z njim vred ostal je tam tudi drugi ček, za ktere ga je bilo treba trdo garati, mi pa smo pričepjali suhi domov.

Doma pa žena joka, otroci bosí, sedaj pa še hišo "mufaj" če jo moraš, ko si oba čeka pustil pri Janezu! Lani sem besedam kompanijskih zastopnikov verjel, tako kot svetemu pismu, zdaj pa ne več. Le pomislite, lani so nam rekli: če ne gremo delat med štrajkom, bomo morali naše hiše "mufati" in mi smo se podali in šli delat. Zdaj moramo pa hiše "mufati" tisti, ki smo delali ob času štrajka, med tem ko pravi štrajkarji lepo nemoteno živijo v svojih hišah. Jaz sem pa vendar mislil, da kompanija na skebe kaj več drži.

Zdaj šele so se nam oči odprele, da vidimo, kako nas je družba za nos potegnula in da nam je I. W. W. unija dobro hotela, pa je nisimo hoteli poslušati. Zdaj tudi vemo zakaj nam je kompanija ob času volitev pripravila gotove meže, med drugimi tudi governerja Burnquista. Od kompanije pripočnani možje so bili izvoljeni in država prispeva petdeset tisoč za "fajtanje" I. W. W. Da družba ne "lajka" I. W. W. tisto pa tako veste.

Še en prav črn greh imam na duši, pa upam, da mi boste tudi

Ameriški "vojaki v kikljah", članice "Lige za sarsobrambo" na vojaškem vežbališču v New Yorku. Tudi to je kosček militaristične blaznosti, ki se vedno bolj vdo mačuje v Ameriki.

za njega odvezo dali. Sem namreč član S. N. P. J., dasi ne vem, kako sem pravzaprav prišel v to društvo. Odkrito povem, da tega društva in jednote nisem nikol prav "lajkal", ker obstoji po ogromni večini iz naprednih rojakov in mnogo tisoč socialistov. Ne veste kako sem škripal z zobmi ko je društvo "premuvalo" svoje zborovanje pod cerkev! Taki brezverci (takoimenovani namreč) in socialisti pa naj zborujejo v cerkvenem poslopju! Meni to kar v glavo ni šlo. — V nedeljo po novem letu imeli smo celo vrsto zborovanj. Jaz in nekaj mojih tovarišev smo vzeli dobre založaje tobaka, pa "šie, šie" pod klop, da bodo potem socialisti krivli. Pa res, pri cerkvenem zborovanju se je napadlo socialiste, da nalašč pljujejo po cerkvi, v resnici smo bili pa mi tisti, ki smo vse opljuvali. Takole se "sfiksa" socialiste!

V nedeljo 14. januarja smo imeli veselico za cerkev v mestni dvorani, ktero dobimo za tak namen zastoj. Ampak večkrat sem že slišal, da kar je zastoj ni dobro, tako je bilo tudi v tem slučaju. Očita se nam namreč sedaj, da smo najslabši med slabimi, da vse zanesamo, da puščami orfoče plenice pod klopjo itd. Seveda jaz vsega ne verjamem, očita se nam pa le in da to bolj držl, so nam naznanili, da dvorane ne bomo več dobili. Kakor se kaže, bomo morali sedaj zborovati na ulici.

Eden prizadetih.

Bishop, Pa. — Snega, mraza in minnesotske burje nam ne manjka, zato se kaj radi sučemo okoli peči. Kar se dela tiče gre bolj počasi, ker primanjkuje železniških vozov.

S podpornimi društvi smo precej dobro preskrbljeni in najlepše izmed vseh napreduje društvo S. N. P. J. ker pridno agitiramo za nove člane. Z naročniki za dnevnik gre bolj počasi, ker tisti, ki bi morali v prvi vrsti agitirati za Prosveto, so zastopniki drugih listov.

Predplačnik.

Pittsburgh, Pa. — Tudi mene je zaneslo na veselico društva Slovenski Sokoli, šte. 118 S. N. P. J., katera se je vršila na 57 in Butler St. Bilo je v resnici nekaj imenitnega. Godba je bila izvrstna in veselica je v vseh ozirih dobro uspela. Samo na nekaj bi rad opozoril društveni odbor. Plakate oziroma naznanila naj bi se v prihodnje dalo tiskati v unijski tiskarni. — Opazovalec.

Ameriške vesti.

ČUDNA OBSODBA.

New York, 18. februarja. — Magistratni sodnik Miller je obsodil 63letnega Robert Armstronga, da mora skozi eno leto hoditi vsako nedeljo v cerkev in da ne sme piti opojnih pijač.

Arretirani ga je dala njegova žena Amelia, češ, da rad pije in da jo je v pijanosti zmrjal.

"Kolikokrat greste v cerkev?" ga je vprašal sodnik.

"Štiri ali petkrat v letu," je odgovoril obtoženec.

"Well, od sedaj pojdete redno vsesrkev skozi dva in petdeset tednov. Od tukaj Vas pošljem k duhovnu, da podpisete obljubo in mi jo jutri vrnete. Prihodnjo nedeljo greste v cerkev in prihodnjih eden

in petdeset tednov pojdete vsaki dan najmanj enkrat."

Armstrong je dejal, da se vpogne.

V ustavi je nekeje zapisano, da je v Združenih državah zajamčena verska svoboda. Če morajo ljudje hoditi na povelje v cerkev, kje je potem verska svoboda.

V nas tudi vstaja dvom, da ga cerkev v toliko poboljša, da bo dal slovo pijančevanju.

KITAJSKI MORNARJI SE NOČEJO SEZNANITI Z NEMŠKIMI POTAPLJAČAMI.

Bayonne, N. J., 18. februarja. Na holandskem parniku "J. B. Aug-Kassler," ki prevažajo olje, je ukrajenih pet in štirideset kitajskih mornarjev. Parnik je ukral 45.000 veder olja za Francijo.

Kitajci so izvedeli, da je Nemčija zagrozila, da potopi vsak parnik, ki pripluje v vojni pas in poslovlili so se po francosko s parnika.

Seveda so jih šli policaji takoj lovit. Kitajci so odprto povedali, da se boje nemških potapljač in da ne gredo na parnik, če odpluje v vojni pas. Njih pritožba ni nič pomagala in odgnali so jih na parnik. Zdaj policija straži parnik, da Kitajci ne morejo na suho.

PODPISOVANJE DELNIC ZA FARMARSE POSOJILNICE NAPREDUJE POČASI.

Washington, D. C., 18. febr. — Do sedaj je za farmarske pošojilnice podpisanih le 26.000 deležev, ki so vredni \$160.000. Vlada bo morala dodati ostalih \$8.870.000.

Odbor farmarskih posojilnic izjavlja, da radi tega podpisujejo deleže počasi, ker jih morajo plačati "par", to je po sedanjih vrednostih, po nekaj letih bodo pa posojilnice pokupile zopet deleže.

Odbor ni prejel iz štirih distriktov natančnih poročil, koliko deležev je bilo podpisanih. Največ deležev je bilo podpisanih pri posojilnici v Omahi.

GOVERNER JE PODPISAL POOSTRENO PROHIBICIONISKO POSTAVO.

Charleston, W. Va., 18. febr. — Governer Hattfield je podpisal novo prohibicionisko postavo, ki sta jo sprejeli obe zbornici. Postava je tako stroga, da ne dovoli uvažati opojnih pijač niti v zdravniške namene.

BURŽOVAZNO POLITIČNO BLATO.

Indianapolis, Ind., 18. febr. — Zvezna veleporota je med 150 osebami, ki jih je obtožila v sredo, dvignila obtožnico proti enajstim osebami, ki igrajo ulogo v demokratični organizaciji okraja Marion. Med obtožnicami je tudi policijski načelnik S. V. Perott.

Gre se radi volitev leta 1914. Obtožnica jim očita volilne sleparije, ko je bilo treba voliti zveznega senatorja in kongresnika v sedmem distriktu.

V dobro poučenih krogih sodijo, da bo vseh obtožencev 153, od katerih nekateri žive v Evansvillu, Frankfortu in Garyju.

Taggart, ki vodja v demokratični stranki, je podpisal poročilo za obtožene policaje. Ob tej priliki je dejal: "Podpisal sem poročilo za policaje; revni ljudje, ki ne morejo dobiti poročila od poročilne družbe. Zadovoljen bom, ko pride čas, da ne bodo spoznani krivim."

KAPITALISTI VIDIJO V DUHU NEPRETRGANO PROSPE RITETO.

New York, 18. februarja. — Trgovci z mešanim blagom so obdruževali svojo letno konvencijo, kateri je F. H. Rike, predsednik njih organizacije, dejal, da se treba bati prihodnosti, če pramir ali če traja vojna. Za trgovca so do dobri izgledi.

JEKLO ZASTAJA V NEW YORKU.

New York, 18. februarja. — Nad 1.000.000 ton jekla čaka, da ga nalože na parnike, ki odplujejo v Evropo.

"BOŽJI ZDRAVNIKI" ARRETIRANI V KALIFORNIJI.

Los Angeles, Cal., 18. febr. — "Kralj" Francis Schlatter, glavni vernikov, ki so poznani pod imenom "božji zdravniki," sta bila aretirana od zveznih oblasti. Obtožnica jima očita, da sta pošiljala "blagoslovljene robove" po pošti, ki so imeli po njunem zadržilu zdravilno moč. Uradniki se bali, da žene, ki so bile ogoljufane, napravijo velik škandal na kolodvoru in privedli so ju v mesto ob času, ko so se žene najmanj nadjale njunega prihoda.

KANADO SUŠE.

Edmonton, Alberta., 18. febr. — Družba vodopivcev predloži parlamentu zahtevo, da uvede splošno prohibicijo za Kanado.

ZBORNICA JE SPREJELA PROTICIGARETNI ZAKON.

Topoka, Kans., 18. februarja. — Legislaturna zbornica je sprejela postavo, ki doleča \$5 do \$25 denarne globe za vsakega, ki ga ulove pri pušenju cigaret. Po zakonu je prepovedano pušiti cigarete povsod: doma, na ulici in na javnih prostorih.

Predloga je zdaj predložena senatu. Če jo sprejme senat in jo podpiše governer, postane zakon.

POVIŠANA POŠTNINA ZA ČASNIKE JE UBITA.

Washington, D. C., 18. febr. — Senat je odklonil predlogo za povišanje poštnine na časnike. Predlagano je bilo, da se plača 2c od funta pri časnikih, za pisma se pa poštnina zniža na en cent. Proti-predlogi je bilo oddanih 45 glasov, zanjo pa 25.

NAJPRVO SO GA KRSTILI IN POTEM OBESILI

Danville, Ill., 18. februarja. — Charles Murphy, zamorec in poruban pod imenom "Big John," je ubil prožnega delavca Louis Roubmas, rodom Grka, ki je delal na Big Four železnici. Zločin je priznal in obsojen je bil na vesala.

V noči preden so ga obesili, se je "veliki John" dal krstiti. Če remonija se je izvršila po polnoči in preden je ura odbila 10 dopoldne, je John izdihnil na vislicah.

Tako se je zgodilo v krščanski družbi 1917 pa r. K.

MILICA PROTI LINČARJEM.

Lexington, Ky., 18. febr. — V Murrayju, Ky., so arretirali zamorca William Duignida, ki je obtožen, da je ubil zamorea Rube Martina. Takoj se je pričela zbirati sodrga, da linča zamorca. Governer Stanley je preprečil linčarski umor s tem, da je odredil takoj dve stotnji milice v Murrayju, ki sta se tje odpeljali z izrednim vlakom.

PENZLJSKI ZAKON ZA MATERE JE USTAVEN.

Scranton, Pa., 18. februarja. — Sodnik Edwards je razsodil, da je penzjski zakon za matere ustavljen in je odredil, da okrajni kontrolor preskrbi \$8.000 za penzjsko okrajno komisijo.

GLIJA JE ZAPELA NEMSKO OBREZJE.

(Nadaljevanje iz prve strani)

morala zadnja večkrat ostro vati na Dunaju, da je obdržala Avstrijo pod svojo komando. Njemci je dobro znano, da Avstrijani ne čutijo tiste hvaležnosti nam Nemčiji, kakor bi jo morali njihovem mnenju. Njemci, da se mora Avstrija samozahvaliti, da jo niso sovražniki razkosali, in jih jezi, kadar prijo v Avstriji, posebno pa na skem o "prevleken vplivu Nemčije."

18. febr. — Trije časi v Rudimpešti obsojajo nemsubmarinsko kampanjo. "Penapolo" napada grofa Reventin v Berlinu kot glavnega zapornika brezobzirnega potopjanja ladij in zahteva, da bi mu ali stopiti na prste. "Napszad" organ madjarske socialističneanke, napada admirala Tirpitz zahteva, da mora biti konec "uov na morju."

"Pesti Hirlap" citira tri državzorske poslance, ki so debato pomorskem boju. Eden teh ekel: "Ves svet se obrača proti zaradi blazne nemške pomorskampanje." Grof Karoly je dejal, da bridko obžaluje, ker Nemčija napovedala neomejeno marinsko blokado.

VESTI Z BOJNIH FRONT.

gleji zopet javljajo o pridobitvah ob Ancre in v Aziji. V Berlinu priznavajo, da so se Nemci smaknili.

ZADNJE VESTI.

London, 18. febr. — Vsi nemški otinapadi na naše nove pozicije Ancre, ki so bili izvršeni danes, bili odbiti. Število ujetih Nemcev v večeršnjem boju je naraslo 773 mož.

Berlin, 18. febr. — Angleži so silovitom topniškem ognju nadli naše pozicije na obeh straneh Ancre večeraj zjutraj. V ljun boju, ki je trajal ves dan, smoli 130 mož in potem prepustili razliku naše sprejme jarkov. Južnem bregu Ancre smo odli napade.

Pariz, 18. febr. — James V. Gerd, odpoklicani ameriški poslanec z Berlina, je bil danes častni st na pojedini, katero mu je prišli ministri predsed. Briand.

Washington, 18. febr. — Grško slaništvo naznanja, da ima zamniška blokada grške obali strane posledice. Ljudje revnih slovnimajo druge hrane kot travo želišča. Mnogo Grkov je že pollakote.

Z zapadne fronte.

London, 18. febr. — Naše čete so eraj izvedle uspešne operacije obeh straneh Ancre; lep naprek smo imeli tudi južno od Ancre. Napadli in osvojili smo sovraze pozicije nasproti Miramonta.

S kavkaške fronte.
Petrograd, 18. febr. — Na kavkaški fronti divjajo snežni viharji. Na Črnem morju so naše ladje potopile 16 turških jadrne blizo Anatolijskega obrežja.

Boji v zraku.

Berlin, 18. febr. — Nemški morskeroplani so 14. t. m. bombardirali sovražne eroplanske postaje v okolici Dunkirka. Naš hidroplan je uspešno bombardiral trgovske ladje v pristanišču Dommes. Drugi zračni škvadron je danes metal bombe na važne vojaške naprave onkraj francoske fronte.

Pariz, 18. febr. — Lajtnant Doumer je zrušil peti nemški eroplan. Večeraj je naš avijatik razbil nemški privezan balon v okolici Manyauxa.

London, 18. febr. — Pomorski eroplani so vrgli težke bombe na erodrom v Ghistellesu zadnji petek z dobrim rezultatom. Luka v Brugesu je bila tudi bombardirana. V večerajšnjih zračnih spopadih je padel nemški eroplan v naše linije druge dva sta se pa spustila v svoje linije v poškodovanem stanju. Eden naš letalec se pogreša.

terijski boji, ki so sledili močnemu bombardiranju od strani Angležev. Francoski napadi ob reki Aisne, zapadno od Berry-Au-Baca in južno od Riponta v Saupaniji se niso obnesli. Na somški fronti so naše baterije eksplodirale več francoskih municijskih skladišč. Silna eksplozija je strela zemljo noter do St. Quentine. Napadi angleških oglednih oddelkov južno od Miramonta so bili odbiti.

(V soboto je poročal Berlin, da so nemške čete pod poveljništvom kronprinca napadle in okupirale francoske pozicije na dve milj dolgi fronti v Saupaniji; okrog 500 Francozov je bilo ujetih. Nemci so obdržali pozicije vzdolž ljujnt francoskim protinapadom).

S turške fronte.

London, 18. febr. — Fronta v Mezopotamiji: V četrtek je bila zopet ponovljena ofenziva proti Turkom na desnem bregu Tigrisa. Važna, taktična točka na desnem sovražnem krilu je bila prva zasedena. Nato je sledil naš napad na turški desni centrum in okupirali smo pozicije na 700 jardov široki fronti, katere smo pozneje raztegnili 500 jardov daleč na 1000 jardov dolgi fronti. Slabi turški protinapadi so bili z lahkoto odbiti. Nekaj ur pozneje so naše čete napadle sovražni centrum na levem krilu in osvojile nove pozicije na 850 jardov dolgi fronti. Ponoči smo počistili majhno arejo, ki je bila v turških rokah na bregu reke. V teh bojih smo ujeli 89 častnikov, med katerimi sta dva polkovnika in trije bataljonski poveljniki in 1906 mož. Vplenihi smo pa pet strojnih pušk in veliko zalogo municeije in drugega bojnega materijala. — V petek so naše čete okupirale nadljnih 1200 jardov ozemlja južno od Sumrana.

Carigrad, 18. febr. — Sovražni napad na nemško desno krilo v Mezopotamiji je bil odbit in potem so naše čete na ukaz poveljništva ostavile dotične pozicije v svrhu, da se prepreči nepotrebne izgube.

Z rumunske fronte.

Berlin, 18. febr. — Severna rumunska fronta: Na vikinah severno od doline Oituz so se danes zjutraj pojavili spopadi med oglednimi četami. Boj se nadaljuje. — Južna rumunska in macedonska fronta: Položaj je nespremenjen.

Petrograd, 18. febr. — Bojevanje na rumunski fronti je omejeno na infanterijsko streljanje in spopade med prednjimi stražam.

Z italijanske fronte.

Rim, 18. febr. — Naše baterije so večeraj povzročile požar na sovražni liniji v Zugni. Na Prtnorskem se nadaljuje običajna topniška akecija. Naše granate so zadevale železniško postajo v Sv. Luciji pri Tolminu.

Z ruske fronte.

Berlin, 18. febr. — Blizo Huksta, južnozapadno od Lutska, blizo Zhorova, južno od Brzezany in južnozapadno od Stanislava so bili odbiti ruski napadi.

Petrograd, 18. febr. — Razen spopadov med oglednimi patroljami ni novega. V Karpatih sneži.

S kavkaške fronte.

Petrograd, 18. febr. — Na kavkaški fronti divjajo snežni viharji. Na Črnem morju so naše ladje potopile 16 turških jadrne blizo Anatolijskega obrežja.

Boji v zraku.

Berlin, 18. febr. — Nemški morskeroplani so 14. t. m. bombardirali sovražne eroplanske postaje v okolici Dunkirka. Naš hidroplan je uspešno bombardiral trgovske ladje v pristanišču Dommes. Drugi zračni škvadron je danes metal bombe na važne vojaške naprave onkraj francoske fronte.

Pariz, 18. febr. — Lajtnant Doumer je zrušil peti nemški eroplan. Večeraj je naš avijatik razbil nemški privezan balon v okolici Manyauxa.

London, 18. febr. — Pomorski eroplani so vrgli težke bombe na erodrom v Ghistellesu zadnji petek z dobrim rezultatom. Luka v Brugesu je bila tudi bombardirana. V večerajšnjih zračnih spopadih je padel nemški eroplan v naše linije druge dva sta se pa spustila v svoje linije v poškodovanem stanju. Eden naš letalec se pogreša.

Širom Amerike.

DUHOVNI SO ZA IZKORISČANJE OTROK.

Denver, Colo., 18. februarja. — Legislaturni odtsek za delo je sklical enketo, da sliši argumente proti dodatnemu predlogu in za predlog za varstvo otrok, ki določa, da otroci pod 16. letom ne smejo delati na polju, na katerem se delo sladko pese.

Zbrala se je cela družba, da nastopi proti predlogu. Poleg bogatih farmerjev, veletrogeev in advokatov sta bila tudi rev. Baumgartner in William Riek, ki sta trdila, da je tako delo zdravo za otroke. V mislih sta imela seveda le proletarske otroke.

Zagovorniki predloga so povedali gospodona, ki sta pozabila, da je Krist dejal "pustite male k meni," da težko delo na polju ni zdravo za vsilbka otroška telesa, ampak da tako delo omejuje njih telesni razvoj in ubija njih duh, da zaostajajo v izobrazbi.

JETNIČAR PRIPROČA, DA IZGINE KOŠČEK SREDNJEGA VEKA.

Wilmington, Del., 18. februarja. V tej državi je še v navadi da pri vežejo hudodelece k stebru in jih bčajo po srednjeveški metodi. V Ameriki se radi pobahamo, da je vevspovod napredek, kljub temu so pa v mnogih državah še uvedene naprave, ki bi delale čast mračnjakemu srednjemu veču.

Jetničar Cross v okrajni prisilni delavnici v New Castlu pravi:

"Nisem prepričan, da je stebber za bičanje boljševalno sredstvo za kaznenoe. Ideja, da se ljudje boje kazni, je zmota. Le redkokedaj slišimo, da se ljudje boje kazni, če nameravajo izvršiti hudodelstvo.

Težka je naloga vzeti človeka na bičališče, ga bičati in mu reči, ti si moj prijatelj. On tega ne bo verjel in bičanje doseže nasproten namen. Bičanje povzroči, da človek postane še bolj jezen na človeško družbo."

Jetničar je na to poslušalec opozoril, da je bila enako kazen vnavadi v prvih dneh Anglije in so jo smatrali enako smrtni kazni. Vsed tega priporoča, da jo legislatura odpravi.

Treba je bilo jetničarja, da je povedal človekoljubom, da so nečloveški.

ZAKONODAJCI NAJ MALO MISLIJO.

Olympia, Wash., 18. febr. — Mrs. Ina P. William, ki kot poslanka zastopa okraj Yakima, se precej loči od drugih bružovaznih poslancev. V teku svojega govora je dejala:

"Živimo v revolucionarni dobi, s socialnega in komercialnega vidika. Državi je treba novih moči, da je kos svoji nalogi. Ne morem vedno delati le postave in postave in pričakovati od njih uspeha.

Treba je, da gremo stvarim do dna, da spoznamo glavne vzroke delavskega nepokoja in nemir v poduku in družbi, mesto da igrajo slepo miš. Ne verjamem v delavske unije, ampak dolžnost naša je, da študiramo vzroke, ki so povzročili delavski nepokoj in da jih odstranimo."

ALI SE POLOŽAJ NA ŽELEZNICAH ZBOLJŠA?

Chicago, Ill., 18. februarja. — Višji železniški uradniki naznanjajo, da se prometne razmere na srednjepozadnih železnicah zboljšujejo. Uradniki pravijo, da bodo konec prihodnjega tedna razmere zopet normalne, če se prek dežele zopet ne razlije mrzel val. Živila in premog imajo prednost pred drugim tovorom. To se je izvršilo na zaključek meddržavne trgovske komisije, ki hoče, da živila odhajajo na vzhod, da se prepreči pomanjkanje živil.

Izvozno blago ostane na stranskih tirih, dokler ne bo razvoženno blago za domače potrebe.

E. B. Thomas, predsednik Lehigh Valley železnice, trdi, da so slabe prometne zveze med Pittsburghom in dolino Mississippije največ krive, da je železniški promet postal nereden. Nemške potapljače so deloma zakrivilo, da se je pričelo blago na vzhodu kopčiti in so zabasani kolodvori z železniškimi vozmi.

KAJ JE POVZROČILA ČAŠA PIVE!

Marrissa, Ill., 18. februarja. — Čaša pive je povzročila majhno revolvo v farmarskem gnezdu, ki je suho kot Sahara.

Pred meseem dni je šel Robert Born, učitelj telovadbe na višji šoli, v Freeburg. Sabo je imel dijake, ki so šli igrat žogo. Na potu je zamuznil v salun in si privoščil čašo pive. Posledica te čaše piva je bila:

Born je prišel pred inkvizijo, pravzaprav pred školski svet in je bil odpuščen.

Pet mladih učitelje je zastavkalo in zahtevalo, da se ga zopet nastavi.

Tri sto dijakov se je veselilo požitnic.

Dva člana šolskega sveta sta rezignirala, pa sta kasneje preklcali rezignacijo.

Šolski vodja A. A. Fillers in predsednik šolskega sveta rezignirata, da zopet nastane harmonija.

PRIJATELJSTVO SKLENJENO V JEČI NI DOSTI PRIDA.

Richmond, Ind., 18. februarja. Robert Schools in Fred Keever sta postala prijatelja v okrajni ječi. To prijateljstvo se je razvilo tako daleč, da sta pričela krasti kokoši. Zlotili so ju, ko sta kradla kokoš-pri W. B. Harrisu. Seveda sta se tatova postavila v bran in Schools je obstožen da je z britvijo potegnil mlajšemu Harrisu prek vrata. Zdaj sedita oba v zaporu in čakata sodnijske obravnave.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

UPRAVNI ODBOR:
Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Matkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kasas.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9409 Ewing ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBERK:
Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Ahsay Ave., Beek Springs, Wyo.

POROTNI ODBERK:
Anton Hrast, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, 679 box, Smithon, Pa.
Rudolf Pieteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.

UREDNIK "PROSVETE":
Jože Zavartnik.

REVOLVNI EDRAVNIK:
F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:
JOHN VERDERBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:
JOŽE AMBROŽIČ, Box 361, Canonsburg, Pa.

ZADEVE PREPILJIVJE VSEBIRB, ki sta jih rešili prva in druga instanca, se pošiljajo na naslov:
ANTON HRAST, 811 — 95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPISI, razprava, članki, naznanila itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:
UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročnina, oglaš., se pošiljajo na naslov:
"PRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvom S. N. P. J., uredništvo in upravljalstvo "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napisite naslov, ko je to navočno ako šelite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsako prvo sredo in tretji četrtek v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

Dr. Koler
SLOVENSKI ZDRAVNIK
538 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specializist v Pittsburghu, ki ima 28 letne prakse v kile odpravni, tujnih mokihi bolniki.

Zastupljanje krvi zdravi v 15 min v 15 min 500, ki pa je izumel dr. prof. Kertel. Če imate murgajo ali murgajo po telesu, v grlu, v očeh, v nosu, v ušesih, prdite in izdajte vam bo kri. Ne čakajte, ker ta bolezen se nalasa.

Vse bolniki, ki prihajajo po rednem odniku zdravim po ograjani metodi. Kakor hitro opazite, da vam ponehaja moška snodnost, ne čakajte, temveč prdite in iz vas vam je bom sopet povrnil.

Sušenje čevl, ki vodi le mehurje odpravim v kratkem času. Hydrocele ali vodne kile odpravim v 24 urah in sicer brez operacije.

Bolniki mehurje, ki povzročijo boleline v križu in krstu in vsahtih tudi pri spuščanju vode, odpravim a gotovostjo.

Reumatizem, trganje, bolečina, oglinje, arhectio, škrofile in druge bozne bolniki, ki nastanejo valod neležne krvi odpravim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Uradne ure: V ponedeljkih, sredah in petkih od 9:30 zjutraj do 5. popoldne. V torekih, četrkih in sobotah od 9:30 zjutraj do 5. ure večer. — Ob nedeljah pa do dveh popoldne.

Še pošte ne delam. — Prdite osobno. — Ne posabite imo in številke! Zdravim samo moške osebe.

Robert W. Layer
ARCHITECT
118 N. La Salle St., Chicago, Ill.
ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporoča Slovincem za izdelovanje stavbinskih načrtov.
Tel. Franklin 5501
TEL. NA DOMU AUSTIN 55008

Pozor rojaki!
Kadar potrebujete pisalni papir in kuverte s vašim imenom in naslovom tiskanim v oglavju, vprašajte vselej za ceno pri meni
MIKE ČEBAŠEK,
Box 148, Van Voorhis, Pa.

AMGENA DOBRA VINA IN LIKERJI v čis. 1903
na debelo in na drobno za vas in vašo družino se dobo
V BERNARDOVI VINARNI Blue Island Avenue, Chicago, Ill. Telefon Canal 842.

NORTH SIDE STATE BANK
ROCK SPRINGS, WYO.
IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00
Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI.
Mi pošillamo dšnar vašim prijateljem v staro domovino po najnižih cenah.
Pisujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.
Močno, Konservativno in Napredno Institutio.

Pošiljateljem denarja!
Še vedno se lahko denar pošlje v staro domovino po brezličnem brzojavu in potom pošte, toda sprejemamo ga le pod pogojem, da se vsled vojne mo-goče izplača z zamudo.
Denar ne bo v nobenem slučaju izgubljen, ampak nastati zamorejo le zamude.
Po brezličnem brzojavu se zamore poslati le okrogle zneske po sto, na primer 100, 200, 300, 400, 500, 600 in tako dalje do deset tisoč kron. Za brzojavne stroške je najboljšje, da se nam pošlje \$4 za vsak naslov; ako bude kaj preveč ali premalo, bomo poslali nazaj, oziramo pisali za primanjkljaj. Z ozirna na zadržane razmere, ko se veljava denarja večkrat izpremeni, bo mo odzila naprej do preklica, ako se bude cena kronam zvišala, medtem bo je denar za potu do nas, istega zadržal, ter a pošiljateljem stopili pisмено v dogovor.
DENAR po EVIPANI ceni bomo le tedaj odpisali takoj naprej, ako bo pošiljatelj izrecno zahteval, da naj se denar odpošlje tudi v slučaju, ako se cena kronam zviša.
Kdor želi, da se izplačilo izvrši po brezličnem brzojavu, naj pripomni na denarni nakaznici "pošlje naj se brzojavno".
Za cene pogledjte v list "Glas Naroda".
TVRDKA FRANK SAKSER,
82 Cortlandt Street, New York.

Semena.

Vsak rojak bi moral imeti naš krasni slovenski CENIK za leto 1917, katerega vam pošljemo brezplačno na vašo že ljo.

Mi imamo v zalogi vse vrste semen cvetlic in drugih vrtnih in poljskih zelenjav.

Pišite po naš SLOVENSKI CENIK še danes.

INTERNATIONAL SEED CO.,
101 Dixon Building
PITTSBURGH, PA.

Brezplačno.

Lepa Vida.

(Roman. Spisal Josip Jurčič.)

(Konec)

Čez štirinajst dni je dobil pismo.

Nesel je pismo Vidi, zaničljivo jo je pogledal, oh tako kakor ta zmirom dobri obraz nikdar pogledati ni znal, vrgel ji je pismo pod noge na tla in rekel:

"Ne boj se, ženska, nič hudega ti ne boče storil tvoj mož, nemore ti več, ti si mu vse."

S temi besedami se obrne in odide.

Vida se hlastno pripogne po pismo, a ko ga ima v roki, tresse se vsa, ne upa si pogledati, kaj je v njem. Na zadnje, bere, bere, bere, pismo ji odpade na tla, počasi vzdigne obe roki in objame svojo lepo žarečo glavo, pa zavriska tako strahovito, da se je razleglo po vsem Samorodovem dvorcu, potem pa se zgrudi.

ENAINDVAJSETO POGlavJE.

Adrijansko morje je ležalo gladko in svetlo v večernem jesenskem solncu, krasen pogled z vzvišene kraške obale. Človek bi bil ta prizor gledal in se ga nagledati ne mogel, pa rekel: ej, lep je ta svet, radujmo se ga, dokler živimo, saj dolgo ne bomo, in kadar nas ne bode, veselili se ga bodoje drugi, če bodo pametni.

Ali Samorodov ovčar Stoklas ni gledal velikanse podobne gladkega morskoga lica v večernem jesenskem solncu. Korakal je za ovčami, ki so se pasle pred njim med skalovjem po horni travi, pa skoro ničesa ni videl, ne svoje ljubljene velike bige, ki je zadnja mlade imela, ne najmlajše backe, posebno ljube, ne starega ovna, na katerega je imel sicer posebno pozornost, ker je znal njegovo čedo zapeljati. Ničesar ni videl, kot zadnjim ovčam repe in časi malo hrbta, pa svojeja pečka, ki ga je žalostno hodil gledat, kakor bi hotel vprašati: "Kaj ti je, Stoklasek, suha goba, kaj jokuš? Glej, ti in solza, to se ne sklada, kdo bi dejal, da si tak?" In tam za skalami se oglasi znani klic "hoj-hoj!" Vselej je znal Stoklasek odgovoriti preko skal in dupelj še z lepšim "hoj-hoj!" Ali danes mu je tako grlo zderhalo, tako goltanec davilo, glas jemalo, sapo zapiralo, da se s psom govoriti ni mogel, ne z veliko bigo, kako se da bi zaukal, da bi slihal sosednji pastir ovac najemnikovih na Basniškojevinu. Ali ravno kar mu je v njegovih žalosti treba bilo človeka, in ker ga je tudi prijatelj ovčar zopetno klical, začne svoje ovce poganjati navzgor proti njemu, oni pa svoje poganja dol. Pa danes Stoklasek ni arditno bičal svoji jati debelih malo občutnih kožuho, temveč pomalo in mehko je padal sukani jermen po ovčjih hrbtih, kakor lehak opomin ali pastirski prošnja: stopi, stopi, živalca, dve pedi naprej! Ko sta blizu prignala, drug do drugega, pustita čedo, ter se bližata kakor dva vojskovođa v Agamemnovem času, psa sta jima za pobočnika.

"Sedi no, da kaj poveš. Kaj je vendar deli pri vas na Samorodini? Čudno govore in pripovedujejo. Je li res, da ni gospodarja več? Da so ga ujeli tisti grdi hudi zamureci in ga ne dajo več od sebe, temuč ga bodo živega na raženj deli in pekli, zato ker jim je žena njegova ušla?" vpraša sosednji ovčar Stoklas, ko je bil do nje- ga prišel in trdo na trda tla sel, kakor da bi se na mehko blazino spustil.

"Zamureci?" vpraša poslednji, "e kaj pa! Kdo je dejal, da je med zamurce pal? Med Lahe je pal, Lahe, tam med one okraj morja in nikoli več ga ne bom videl, umorili ga bodo, pravijo vsi tako." Sotklasa zopet jok posili.

"Soli se, soli! Če ne boš njegovih ovac pasel, e nu, bodo pa, čegar drugega. Ne več, kako te je enkrat tepel tu le dohi?"

"O tepel! Naj me tepe, da me potepe, naj koža od mene visi, kakor iz lipovega lubja plašč, naj mi oklesti pol zadnje oplati proč in proč, samo da bi me še mogel, da bi ga še živega videl," reče Stoklas, pošena duša, in jaz verujem, da mu je bila živa istina, kar je močiček govoril.

"A zakaj ga bodo umorili, praviš?"

"Ko bi jaz vedel! Ali nekaj hudega in groznega mora biti, ker od tistega časa, kar je naša gospodinja to zvedela, čisto je iz uma, ne ve kaj govori, meša se ji, da je človeka strah pred njo. Pomislil si, večeraj me je dobila za hlevom, in kaj stori? Poleno, leseno poleno s tnaša mi moli in pravi, da je nož, nož, čujek! in hoče, da naj ji ga jaz v srce zasadam. Hitro sem bil na ono kraj hleva zbežal in smuknil po lestvi na hlev, od groze sem se tresel, dokler nisem dva očenaša zmolil in vero," pripoveduje Stoklas.

"Ali kaj je vendar naredil? Nekaj vendar pravijo?"

"I, meni se zdi, da jih je sila potokel, tako za kakove pol vojske. Menda so ga že dražili, da so mu jezo zbudili. Kadar je pa naš gospodar jezen, joj, ti ne veš, kakovo moč ima!"

"A Lahi so ga vendar."

"Ni vrag, ko jih je toliko. Saj se ose, če jih je cel trop človeka do smrti opikajo, če mu vse pridejo do kože," dejal je pastir.

Jezdec se je prikazal po potu proti Samorodini.

"Kdo je ono?"

"Jej, to so gospod," reče Stoklas in vstane. Gospod je bil samo župnik, ki je počasi na konju prihajal.

"Tega vprašaj, on na tanko ve vse, ker je brat," svetuje sosednji pastir.

"To je, da ve, Ali jaz si ne upam vprašati. Pojdi ti. Jaz vem, da je dolgo z doma bil že dvakrat. Gotovo je bil šel čez morje in mislil smo, da ga bode otel ali izmolil, ali odkupil, ali kakor je božja volja. A glej, sam je. Pojdi vprašaj!"

Oba stopita k bližnjemu potu.

"Kako je gospodinja?" vpraša župnik Stoklasa.

"Nisem je videl danes," odgovori ta in župnik počasi mimo jezdi.

"Ali je res, da bodo gospodarja Samoroda Lahi umorili?" vpraša boječe sosednji pastir.

"Molita zanj," odgovori župnik in odjezdi.

Ko sta pastirja ugibala, da mora biti res hudo zanj, če je že molitve treba, kakor za umirajoče, prišel je bil župnik do svoje rojstvene hiše.

Poznalo se je, da mi tu pravega očesa več. Vse je bilo razvlečeno, družina je delala, kar in kolikor je kdo hotel, jemali so, kjer je bilo kaj.

Notri v veliki izbi je našel Vido. Srpo ga je pogledala a nič ne izpregovorila. Sedela je na klopi pri veliki peči obložena samo na pol, neumita, zmrušenih las, votlih oči, bleda in suha — Vida, a nobena podoba lepe Vide več.

"Kako ti je?" vpraša on.

Nobenega odgovora.

"Pojdeš z menoj? Anton bi rad s teboj govoril rad bi ti povedal, da je vse pozabljeno, vse odpuščeno," reče župnik mehko in glasno.

A ona se ne gane. Dekla pride notri in župniku pove: "Večidel tako sede in ne govore in ne slišijo." Zastoj se je župnik trudil, da bi jo do govorjenja pripravil. Ničesar se ni spominjala, ničesar vedela v tem hipu.

Zblaznela je bila, ko je brala vest, da je njen mož umoril njenega zapeljivega in enega onih, ki so ga za to prijemali, v zapor dejan in čaka smrtno kazni od neizprosnega tujega zakona.

Ona je bila grešnica, a njega je spravila v smrt! On, najpoštenjši mož, za njen greh mora svoje življenje pustiti. Misel, ki je pač tako velika, tako strašna, da je zmogla uničiti vezi, ki vežejo duh in telo, uničiti ono veliko moč, ki dela človeka za človeka.

Žalosten je župnik na zadnje poleg neme ženske sam obsedel nem in se udal otožnim mislim. In daleč jih ni bilo treba iskati. Tu pred njim je sedela ženska, ki se v sreči svoje sročje ni zavedala, ki je hotela srečnejša biti, a je prišla v največjo nesrečo. Nezadovoljnost z malim želi velikega; z dobrim in dosežnim ne nasiten, išče človek boljšega, najboljšega, a najde ne le slabše nego pogin svoj in drugih.

DVAINDVAJSETO POGlavJE.

Med štirimi stenami v mali izbi v Benetkah, v katero je puščalo samo malo, debelo omrežno okence nekoliko solneče luči, sedel je nekakj ponosni Anton Samorod na surovem lesenem stolu in glavo ob mizo podpiral. Kakor se je pregenil, zarožljalo je železje na njem, ki mu je roko in nogo težilo. Na mizi je bil vrč z vodo in vinom, kruh in druge jedi. On ni tajil pred sodniki, in tajiti bi bilo zastoj. V pričo ljudi je našel Paolija v krčmi, pritisnil ga v kot, tam sta šepetaje govorila, a le malo časa, potem je Paoli zakričal in padel v aree zaboden. Samorod je bežal skozi duri ven, a ljudje za njim in zmag so ga prijemali. A ni šlo lahko, šest jih je bilo ranjenih, med temi eden, ki je bil javni stražnik, tudi usmrten. Zdaj je Samorod čakal sodbe. Ni bilo dvombe, kakšne. Glavo za glavo je veljalo pri benečanskih republikancih tako, kakor drugod.

Prvi dan zopora Samorod ni mislil drugega, nego o svojem zadostanju, o sebi nič. Zdelo se mu je kakor samo ob sebi razumno, da tu ne ostane, da že kako preмага vsa protivja. Ali kmalu je prišla hladna kri, premislek mu je razjasnil celo njegovo stanje. Smrti se ni bal, ali zdaj še ne bi bil rad umrl, doma bi bil rad še opravil, kar se možu pristuje, potem naj bi bilo, kar hoče. Pa tudi v tej misli se je izpremenil, čim jasneje mu je bilo njegov položaj.

Pisal je bil bratu. On je bil prišel precej. Prepričati se je moral nesrečni mož le, da ne z denarjem, ne s prošnjo ne more za brata ničesar, ničesar storiti. Kar pa je bilo poskušati mogoče, poskušal je vse.

Samota in bližnost smrti omeči človeka. Tako je tudi Anton v svoji ječi kmalu drug postal. Naročil je bratu, da mu privede sina, da ga še enkrat vidi. In ko mu je brat prigovarjal, naj tudi ženo pusti k sebi, ker to je edini pomočnik, da zopet k umu pride, je bil zadovoljen in pripravljen vse pozabiti.

Z nestrpnostjo je čakal svojih. In ko je ob nenavadnem času ključ v ključavnici zarožljaj, stresnil se je čuvši glas svojega sinka.

Vzel ga je v naročje, na eno koleno, dete se ga je oklenilo okolo vratu in zapazivši železje na očetu, vprašalo je nedolžno:

"Kaj imate pa to?"

Dete ni vedelo, da sedi zadnjič očetu na kolenu, vtis novega prizora mu je bil imenitnejši, nego kakova skrb.

"In kje je ona? Ni hotela priti?" vpraša Anton brata.

"Ne more več," odgovori župnik zamolklo.

Ujetnik spusti svojega dečka, da mu s kolena zdrane, ter vstane počasi, kakor da ne bi mogel sedeč slišati, kar je njegova duša precej slutila.

"Zakaj ne, izreči, ne čakaj."

"Na tem svetu je ne boš več videl."

"Umrla?" hlastne Anton še bolj obledet.

"Da! Bog jo je rešil vsega duševnega trpljenja."

Samorod pade na stol, glavo povese in čez nekaj časa reče:

"Ti veš, kaj mi je storila, koliko bridkosti, in da je kriva, da sem tu, in da dolgo ne bom več. Ali tega ti ne veš, kako sem hrepeneče želel še enkrat videti jo, le še enkrat videti jo na tem svetu."

Ko je to izgovoril, dvignejo se mu korenjaške, široke prsi, kakor da bi se hotele razpočiti in glasno zajoka. Staršem bratu so se tudi tihe solze polile in ko je otrok videl očeta in strica plakati, plakal je še on; celo stari jetničar, vajen podobnih prizorov, pogledal je v stran in zarožljaj s ključem, kakor da bi hotel reči: "Pustite jok,

kar je, to je, malo časa še imate, dogovorite se o svojih stvarih."

In res so imeli malo časa.

Štiri dni po tem prizoru je tirljala državna pravica benečanska Samorodovo življenje.

Periklej.

M. P.

(Nadaljevanje.)

Ženstvo republikanskih Aten si moramo misliti kot popostnoma zanemarjen rod. Životarile so v temeni prostoril zadnjega dela hiše, ki je bil le njihovu spolu odločen. Tu so predle in tkale med sužnjicami in z njimi kramljale; tu je bil ves njih svet, tu vsa njih zabava; občevanje z moškimi je bilo omenjeno na najpotrebnejše. Mož pa je prebival v sprednjem delu hiše, kateri je bil odprt javnemu življenju, veliki šoli izobraženosti; ali le do vrat gynaikontide (ženskega predela) je imelo svojo moč; ženske so bile od javnosti popolnoma izločene; brez spremitva se niso smele očitno pokazati. Kako je kruta šega jih prav zaprte držala nam kažejo posebno nekateri primerljaji iz zgodovine.

Ko so prvi glasovi o nesrečni bitvi pri Chaironeji v Atene prišli, stale so Atenjanke po ulicah ob glavnih hišnih vratih in povpravale po svojih sinovih, možeh, bratih. In ta prizor, da so svobodnorodne Atenjanke na ulicah stale, imenuje govornik Lykurgos nedostojen za njih in za mesto! In ko o enaki priliki Tebanke po padu tujega gospodarstva od strahu in skrbi niso mogle doma strpeti, ampak so na ulice prihitele in po svojih povpraševale, tedaj so prestopile šega beotsko in le veliki zmešnjavi in razvnetosti je bilo pripisati, da jih možje niso nazaj v hiše spodili.

To nenaravno stanje ženstva je rodilo hrepenenje ostreti spono tako, nemilih šeg. Začelo se je osvobojevanje zlasti pri Joncih, v stari domovini grške modrosti in vednosti. Ali iz ene skrajnosti se je rodila nasprotna.

Pokazovale so se ženske, ki so se imenovali "prijateljice" in so začele možem ne samo z lepoto, ampak tudi z izobraženostjo in duhovitostjo se prikupovati. Najslavnjša izmed teh osamosvojenih žensk je bila Aspasijsa, od narave zelo obdarjena, da se je mogla navzeti vse helenske izobraženosti. Vedela je o državnih razmerah, o znanosti in umetnosti tako zborna lepo govoriti, da so jo prihajali poslušati, kakor n. pr. Sokrat se svojimi tovariši, kateri so časi tudi svoje žene seboj vzeli, da so se prepričale, kakošna more biti ženska. S tako izobraženostjo, ki je bila med možtvom redka, med atenskimi ženstvom pa brez primere, je tako očarala Perikleja, da jo je za ženo vzel. Silna je morala biti moč njenih lastnosti, ako pomislimo, da država tega zakona s tujko ni za postavnega priznala. S tem je Periklej nekaj novega in nenavadnega storil, ker dasiravno je šega možem s temi ženskami zelo svobodno občevanje dovoljevala, bilo je vendar vse kaj drugega, tako osamosvojenko vzeti za ženo. Atenjani so skrbno na to gledali, da je žena bila enakega stanu in rodu; na ljubezen se ve da se pač skoro nič ni gledalo; pa saj prave ljubezni tudi skoro da ni bilo mogoče, ker je manjkala enakost v izobraženosti in v značajih — od kod bi se bila vzela; možki so v javnosti na belem dnevu živeli, ženske pa so skrite po hišah, kakor po ječah životarile.

Med Periklejem in Aspasijsa je bila ljubezen mogoča in v resnici vse kaže na to, da je ona iz hvaležnosti, da jo je najmočnejši in najizobraženejši Grk iz nizkosti k sebi povzdignil, ohranila mu zvestobo, ljubezen in bila od nje- ga ljubljena do groba. Za dokaz te srčne ljubezni se omenja, da je imel Periklej navado, kadar je šel z doma in se vrnil, poljubiti ženo. Ker se je to Atenjanom čudno zdelo, priča nam, da Atenjanke gotovo niso bile vajene takih nežnih dokazov ljubezni od svojih mož.

V javnem življenju Periklej iz prva ni imel gladke poti. Njegov najznamenitejši nasprotnik je bil Kimon, voditelj aristokratske stranke, pošten mož in izveden vojskovođa, glede na dušno izobraženost in deržavniško modrost pa ga je brez dvombe Periklej presegal; pa v ljubezni do domovine pa sta si bila enaka. Kimon ni bil

prijatelj novotarij. Njegovo prizadevanje je bilo obrzati stare ustavne naredbe v državi in glede na vnanjo politiko je bil njegov vzor, poviševanje helenske moči in slave na dve stebrih, na atenskem in spar tanskem; zato je vedno zagovarjal združeno postopanje in prijateljsko zvezo. Atenjanom s Spartanci proti barbarom. Ni pomislil, da med Atenami in Sparto odkritosrčno združbe ni, da ti dve napredujoči državi le največja sila začasno zediniti more, sicer pa da ste po vsem različni in da si zato nasprotujete in se ujedate, dokler ena druge popolnoma ne nadvlada. Periklej je bil tudi tega mnenja, da Perzijani čim dalje bolj prazen strah postajajo, da bojevinje Atenjanov tam daleč po vzhodnih krajih nima pravega namena, da pa bode preje ali pozneje z Lakedajmonci treba odločilni boj biti. Periklej je bil gotovo prvi, ki bi bil rad videl zedinjeno Helenstvo, ali da bi po njem tiste ideje prevladale, na katerih je bila spartanska država osnovana, tega ni hotel. Svobodoljubnim Ate namje hotel priboriti prvaštvo na helenskem svetu. In potomei mu smejo hvaležni biti za to. Helenstvo pod spartanskim vodstvom za nas ne bi imelo te imenitnosti, katero ima Helenstvo, kateremu so na čelu Atene.

Bila sta pa tudi Periklej in Kimon različnega značaja. Kimon je imel take lastnosti, da se je po njih lahko prikupil ljudstvu. Nasproti Periklejevemu na videz nepriljubljenemu vedenju je bil on pri ljudem z vsemi: rad se je veselil z drugimi o veselicah in slovesnostih; za njim so hodili vedno sužnji, z mošnjami polnimi denarja, katerega je obilno delil ved vredne reveže in nevredne postopače; časi je celo trumolajčnih klatežev, ki jih je ob obednem času še na trgu videl, na obed povabil, in od svojih obširnih vrtov je dal od- zeh-a: etaoin shrldu taoinm ograje odpraviti ter dovolil sosedom, da so iz njih jemali, kolikor so potrebovali zelenjave in sadja. To je mogel le Kimon storiti, ki je imel neizmernaposestva na traškem Herzonezu in se je še povrh s plenom, ki ga je dobival po svojih zmagah, bogatil. Ali vse to mu ni dosti koristilo. Nekaj časa je, upiraje se na starospštljivi areopag, na bogato plemstvo in na znatno stranko med ljudstvom, ustavljal se demokratskim prenarod- bam Periklejevim in njegovih prijateljev. Ali stopinjo za stopinjo so obveljavale demokratske ideje. In Periklej ni podkupoval ljudstva; tako bogat ni bil, kakor Kimon, dasiravno je tudi on imel znatno premoženje. On st je pridobival ljudstvo edino le z močjo besede in ideje. Kadar je s svojim prijetnim glasom govoril, stal je mirno kakor kip; ne obraz ne ostali život ni podpiral besede; in govoril je jedrnato; v začetku govora je imel navado bogove prositi, naj bi mu pomagali, da nič nepotrebne ne bi govoril.

Tako je bil vzor starejšega grškega govorništva, ki je zametalo vse zunanje pripomočke, ganiti ljudstvo in je zahtevalo, da edino le beseda pokaže svojo moč. In Periklejeva beseda je bila močna. Imenovali so ga Olimpčana in komedijepisei so mu dejali, da "grmi in bliska," kadar v zboru govori in da mu je jezik "mogočna strela." Tako je zadevala njegova beseda in zapuščala kakor so pravili, "željo v sreih pošlašalec."

(Dalje prihodnjic.)

DELAVSKE VESTI.

TESARJI SO DOBILI POVIŠANO MEZDU.

Indianapolis, Ind., 18. febr. — Duffy, gl. tajnik tesarske strokovne organizacije, poroča o povišanju mezde sledeče:

V Atlantic Cityju, N. Y., je tesarjem povišana mezda od \$4 na \$4.50 dnevno.

V Tulsi, Okla., so imeli doslej tesarji 56 in četrt centa na uro. Po novi pogodbi dobe 62½c na uro.

V Parsonsu, Kans., je povišana mezda za 5c na uro. Odslej dobe tesarji 50c na uro.

V Parisu, Tex., so povišali plača tesarjem od 45 na 50c na uro.

Sin njegov, mali Tonček je dorastel, solal postal pač velik gospod. Ni nam znano, ali se je večkrat spominjal svojih roditeljev, to pa vemo, da narod je to daleč okolo dolgo in različno pripovedoval v pripovedi in pesni o lepi Vidi.

ZA VARSTVO DELAVCEV V CEMENTOVNAH.

Sacramento, Cal., 18. februarja. V sedanjem legislaturnem zasedanju se zopet obnovi bitka med delavci in zastopniki kapitalizma. Organizirani delavci zahtevajo, da legislatura sprejme postavbo, ki določa, da morajo v cementovnah imeti vreče, ki ne puščajo prahe. Predlog je bil odločen že v zadnjem zasedanju ugodno priporočen, a legislatura ga je pritisk podjetnikov odklonila. Sedanjem zasedanju pride predlog zopet na dnevni red.

RAZMERE V HOTELIH.

Boston, Mass., 18. februarja. — Poročilo državne komisije drži malo zagrinjalo, da vidimo, kako žive uslužbenci v 200 hotelih.

Obedi, ki jih dobivajo uslužbenci, so klasificirani kot dobri, srednji in slabi.

"Slab obed", nadaljuje poročilo, "obstoji iz juhe, napravljene iz jedilnih ostankov, slanega mesa, ki je dostikrat sprideno, krompirja, kruha in čaja. Nikoli ni toliko sirovega masla, da bi se ga vilo dvakrat, dezert sploh ne pride na mizo. Uslužbenci so zelo nezadovoljni, ker nikoli ne vedo, kaj zaslužijo.

Poročilo priporoča, da se uslužbencem dovoli en prost dan v sedmih dneh.

SODNIK JE RAZSODIL V PRILOG UNLJSKI POGODBI.

Tacoma, Wash., 18. feb. — Snažilci čevljev so se organizirali in so določili, da plača vsak \$2 dnevne globe, ki krši pogodbo.

Snažilci so delali po 16 ur na dan, preden so se organizirali. Dva snažilca sta kršila pogodbo in tovariši so proti njima nastopili sodniško pot, ker nista hotela plačati kazni.

Sodnik Evans je razsodil, da plačata obtožena vsak po \$30, po \$15 za advokata, \$2 stroškov in \$19 stroškov za prič.

POZOR ROJAKI!

Naznanjam rojakom, da sem odprl trgovino s mešanim blagom — se pripravim za obilen obisk — Vsakemu bom hvaležno postregel po zmerni ceni.

ANTON ZOENIK, HERMINT, PA.

Potrebujejo takoj

moškega ali pa žensko za korespondent; znati mora slovensko in hrvatsko, seveda tudi dobro angleški jezik. — Dobra plača, stalna služba pri veliki družbi v Washington, D. C. — Prošimo da nam pišete v angleškem jeziku na naslov:

UNIVERSAL TRANSLATION BUREAU
150 Nassau Street, NEW YORK, N. Y.

Za prehlad in gripo.

Je samo eno najboljšo zdravilo na svetu.

Eno ikodelico gorkega

Bolgarskega Krvnega Čaja

izpite predno greste v postelj čer in pregatalo bo prehlajenje.

Kot palašč za vzdrževanje cele družine v lepem in zdravem stanju je brez H. H. Von Schlick Bolgarski Krvni Čaj.

Na tisoče prostovoljnih zahvalnih pisem od oseb, ki so živale ta čaj, lahko vidite v našem uradu.

Za celo družino dovolj veliki zavoji H. H. Von Schlickovega Bolgarskega Krvnega Čaja, boče zadostoval za pet mesecev, stane pa le dolar, 6 zavojev pa stane pet dolarjev in ga pošljemo na vse strani po sprejemu svote ali da plačate ob sprejemu (C.O.D.)

MARVEL PRODUCTS CO.

8 Marvel Bldg. Pittsburg, Pa. Opomba: Ako želite zavarovat zavoj, pošlite 10c več.